

Lofoten fanget i et blikk, maleren Anna Boberg

Av Karen H. Andreassen

Karen H. Andreassen, f i Bergen og har Lærerskole fra Alta i 1977, senere utdannet spesialpedagog, Tok i 2002 hovedfag i Kunsthistorie med oppgaven om Anna Boberg. Daglig leder ved Trastad Samlinger, et museum og galleri beliggende i en av de opprinnelige bygningene på den gamle sentralinstitusjonen for psykisk utviklingshemmede, Trastad Gård.

Da jeg for seks år siden begynte å lete i den norske litteraturen om stoff knyttet til "lofotmalere", fant jeg Anna Boberg, men ingen bilder av Anna Bobergs kunst. Jeg fant kun ett bilde av henne selv med pesk og et bærbart staffeli. Nysgjerrigheten ble derfor vakt ved det at hun hadde vært 30 (nå dokumentert 29) ganger i Lofoten for å male.

Hva malte hun, og hvor fant jeg bilder av henne? På den tid jeg startet mine undersøkelser, fantes det ingen bilder av henne i offentlig eie i Nord-Norge eller tilgjengelig i annet galleri her nord. I annen litteratur fant jeg den gang Anna Boberg presentert som en ambassadør for Lofoten overfor både svenske og europeiske malere.

Dermed var min undring vakt, og jeg startet arbeidet med å finne bilder av henne. Det skulle vise seg at Ferdinand Boberg, hennes mann, hadde gitt en større samling av hennes bilder til Stockholm Nationalmuseum. Senere skulle jeg finne flere bilder avbildet i artikler og magasiner. Denne artikkelen er derfor bygget på det kildematerialet jeg har brukt i forbindelse med hovedfagsoppgaven "Lofoten fanget i et blikk".

Det som først slår meg i denne malerens historie, er historien om hennes betydning for Kunstnerhuset i Svolvær. Kunstnerhuset er i dag en møteplass for kunstnere som ønsker å male fra Lofoten. Anna Boberg blir ofte betraktet som grunnleggeren av dette huset. Hun får nesten en legendestatus. Fra 1937 og frem til 2. verdenskrig var hennes åttekantede hytte, også kalt atelier, bygd i 1904 på Kjeøya, brukt av svenske og norske kunstnere. Hytta ble i 1934 testamentert til den norske Bildende Kunstneres Forening og var ment for kunstnere som ville male i Lofoten. Det ble hovedsaklig svensker som benyttet seg av dette i begynnelsen. Den norske foreningen, ved et lokalt styre, fikk ansvaret for å disponere hytta. På Kjeøya, ble det under krigen bygd en bunkers og mye av fjellet ble sprengt bort. Hytta ble ødelagt, men en kunne i 2003 ennå finne rester av hyttas grunnmur på haugen der hytta stod.

Et av de mange fotografiene av Anna Boberg med sitt bærbare staffeli.

Etter krigen ble det gitt en erstatning for denne hytta på 7000 kroner. Dette skulle bli begynnelsen på tanken om et større kunstnerhus i Svolvær. Tanken var lansert av professor Axel Revold, Stinius Fredrikson og Ulrik Henriksen. Det var meningen at dette skulle være et samarbeid mellom Norge, Sverige og Danmark, men danskene valgte å trekke seg ut. Prosjektet medførte at Kunstnerhuset til slutt ble oppført på Svinøya i 1953, og det har siden vært et tilbud til hovedsaklig svenske og norske billedkunstnere.

På denne måten kan en si at Anna Boberg startet et svensk/norsk samarbeidsprosjekt for bildende kunstnere den dagen hun testamenterte sin hytte til bruk for andre kunstnere. Dette har medført at mange bildende kunstnere har fått muligheten for det samme som henne, å male i Lofoten.

Det skulle vise seg gjennom mitt arbeid at Anna Boberg var en spennende kunstner, men også en spennende kvinne. Jeg kan derfor ikke unngå at denne presentasjonen også er preget av dette.

Anna Boberg kom til Lofoten i 1901 på bakgrunn av en invitasjon til Kiruna sammen med sin mann. Der ble de anbefalt å seile med båt fra Rombaksbotn og ut i Lofoten. Ifølge hennes manns notater om henne, skulle hun allerede på turen utover til Vestfjorden hevde at her var hun kommet hjem. På samme turen ble hun igjen i Lofoten for første gang, og ba om å få sitt staffeli og sine malersaker ettersendt. Anna Boberg var da 37 år gammel. Hun valgte fra da av Lofoten som utgangspunkt for sine malerier. Allerede i 1904 bygde hun sin hytte på Kjeøya, en åttekantet bygning med utsiktspunkter på alle de åtte sidene, tegnet av hennes mann Ferdinand Boberg. Mange av motivene fra disse utsiktspunktene kan vi finne igjen i hennes malerier. I 1910 skaffet ekteparet Boberg seg også en sommerhytte inne i Grunnfjorden i Raftsundet.

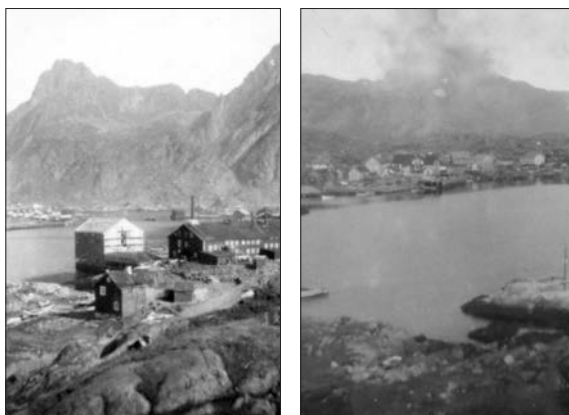
Til tross for at hun malte andre steder i Europa, ble det lite i forhold til det hun malte fra sine besøk i Lofoten. Her ble hun opptatt av naturen, og valgte seg motiver fra området hun til enhver tid oppholdt seg i. Hun tok seg rundt i nærområdet fra hytta ved å ro i sin egen kjeks og malte også fra denne. Så tydelig var hennes valg av sted, at det lar seg gjøre å gjenkjenne de enkelte naturmotivene i hennes bilder, navngi dem og plassere dem i et bestemt geografisk område. Motivene på bildene kan knyttes til konkrete steder, og de ble også knyttet til bestemte hendelser som fiskeflåten på vei ut under Lofotfisket, typiske væromslag og møte mellom dampskipene i Svolvær havn. Men

skvetten var hun ikke, for hun skaffet seg plass på en båt under skreifisket for å male selve fisket. Da hun vel var ute på fisket, måtte hun innrømme at det ikke lot seg gjøre å male mens fiskerne jobbet i båten.

Det oftest malte naturmotivet til Anna Boberg er fjellstudier, som viser hav og fjell, helst med snø, noen av dem også malt sammen med båter og havner. En finner disse motivene både i sol- og gråvårsutgaver. De fleste av dem viser fjellene og deres nærhet til havet. Hovedvekten av malerier jeg til nå har arbeidet med, er malt fra vinter og tidlig vår. Men vi vet at hun også malte midnattsol, nordnorsk flora, og hun har malt noen vakre nordlysbilder med sterk fargebruk. Mange av bildene hennes er preget av at det fokuseres på snøen, og hvordan den gir lysvariasjoner og former fjellets overflate. I billedmaterialet finnes også andre spennende motiver som nordlandsbåt i snødrev og Lofotveggen i regn. Vi ser også endringene i fiskeflåten som skjedde på hennes tid i Lofoten. Bildene hun malte viser utviklingen fra bruk av Nordlandsbåten til de mer moderne fiskeskøytene. Men hun hadde som mange andre malere en forkjærlighet for Nordlandsbåten.

Ut fra billedmaterialet jeg har funnet, er det min påstand at Anna Boberg må ha malt færre bilder med mennesker som sentralt motiv enn natur- og miljømotiver fra Lofoten. Som regel finner vi i hennes bilder fra Lofoten mennesker malt i tilknytning til fisket og fiskebåter. Menneskene er små og ikke i direkte aktivitet. De står som små silhuetter på båter eller kai. Det finnes allikevel unntak der mennesker og deres virksomhet er beskrevet i hennes malerier. Jeg har til nå bare funnet omtalt et portrett. Noe mer særegent er det at hun har malt sildoljefabrikken på Kjeøya flere ganger. Denne fabrikkens var et av utsiktspunktene fra hennes hytte. Et maleri av denne er gjengitt som en illustrasjon i boka *Bobergiana* av Nihlén.

Det er klart at Anna Boberg i all hovedsak gjennom sine malerier er opptatt av den store naturen, værforandringene, lyset og et miljø

Teksten i albumet til Anna Boberg er til venstre: Svolværffjellet og Fabrikken, og til høyre Svolvær.

representert ved fiskeværer, havner og båter fra Lofoten. Men hun har også en interesse for det sosiale miljø hun befinner seg i. Vi kan lese ut fra hennes bok *”Envar sitt Ödes Lekboll”* fra 1934, at hun er opptatt av mer særegne historier. Et eksempel på dette er historien om den blinde mannen. Hun maler da også et bilde av han og hans bolig. Boligen er en snudd og ombygd nordlandsbåt, på hennes tid beliggende noen kilometer utenfor Stamsund.

Det var hovedsaklig skisser Anna Boberg malte i Lofoten. Disse bearbejdet hun senere i sitt atelier hjemme i Sverige og når hun bodde i Frankrike. Noen av skissene signerer hun som ferdige bilder. De fleste bildene tar hun med seg fra Lofoten. Det har til nå ikke vært mulig å finne bilder malt av henne som også var solgt i Lofoten på hennes egen tid. De fleste bildene som ble malt ute i Lofoten, er oljeskisser malt på papp.

Anna Boberg foretok også vandringer og reiser alene i Lofoten. I litteraturen etter hennes død og i forbindelse med hennes bokutgivelse i 1934 ble hun karakterisert som en arktisk oppdagelsesreisende. Hun besøkte på sine reiser Reine, Røst, Nusfjord, Kabelvåg, Hinnsteinen, Trollfjorden og vandret over Vestvågøy. At hun også malte på sine turer kan se ut til å bli vurdert som noe underordnet på denne tiden. Det kan etter min mening se ut til at det hun malte fra

Lofoten ikke høstet anerkjennelse i hennes eget hjemland.

I sin bok forteller hun blant annet fra sitt opphold i Nusfjord. Hun strandet i Nusfjord med båten og bestemte seg for en tur på ski til et område med svaner. I mangel av noe å male skisser på, fikk hun tak i papp i Nusfjord. Denne pappen bearbeidet hun så med lim slik at hun igjen hadde materiale å male på for sin videre reise.

Anna Boberg var godt kjent med ulike retninger innen kunsten på slutten av 1800-tallet. Hun hadde vært mye på reiser og i Paris, og skal selv komme til å bo i Paris over flere år. I hennes malerier kan vi se spor etter tidlige impresjonister og friluftsmalere, men i motsetning til dem legger Anna Boberg i sine skisser også tykt på med maling. På denne måten modellerer hun med oljemalingen på bildet i grove penselstrøk slik at det blir nesten stofflig i sin struktur. Dette utvikler hun mer og mer i sine bilder av snøfjell fra Lofoten. Vi ser også hvordan Anna Boberg med små fargeklatter av andre farger, som f.eks. gult, blått og rosa, skaper liv i snøens og havets overflate. I tillegg ser vi den store variasjonen av farger i snø, himmel og lysforhold, fra blågrågrønt til lilla og rosa i de skygjelagte områder i bildene. Dette er en påvirkning som ligger mer opp mot franske malere som Cézanne, van Gogh og Gauguin fra slutten av 1800-tallet. Denne påvirkningen kan vi også sette i sammenheng med den interessen en fant rundt disse franske malerne på Konstnärskole i Sverige på begynnelsen av 1900-tallet. Anna Boberg skulle ha en nær kontakt med denne kretsen gjennom sin gode venn prins Eugen som hun ifølge kildene hadde svært mange kunstdiskusjoner med. Anna Boberg blir i svensk litteratur nevnt for sin djerne bruk av farger og andre kunstneres misunnelse av dette.

Anna Bobergs bilder fikk gjennom denne malemåten, det som kan nevnes for et neoimpresjonistisk preg, som er med på å gjøre bildene av stedene i Lofoten til noe mer enn representanter for den "fotografiske" gjenskaping av naturen. Når hun i tillegg nesten blir fysisk i overflaten i

noen av sine bilder, blir de ekspressive og gir uttrykk for stemninger. Anna Bobergs bilder fra Lofoten går derfor inn i en landskapstradisjon som hevder å gjengi stemninger. I disse stemningene blir hennes bilder ekspressive.

Anna Boberg er selv veldig klar i sine ord når hun i sin dagbok fra 1927 skriver: "Uff jag faktisk gruvade mig at börja – det er länge sen jag malade efter naturen. Herregud! vad det är svårt! Jag har god lust at bli "modern" - å göra en kärleksfull naturstudie – ...". Hun har da ikke vært i Lofoten på tre år. Vi ser i hennes malerier fra denne tiden at hun er enda mer dristig i sin bruk av maling og pensel, skissene hennes viser de grove penselstrøkene i enda større grad enn tidligere.

Selv om Anna Boberg allerede var en etablert kunstner i 1901, så var det utstillingen i Stockholm i 1903 som ble starten for Anna Bobergs oljemalerier og Lofotbilder. Det skulle også være disse hun regnet som sitt hovedverk senere i livet. Første utstilling av Lofotbilder i Paris i 1905 ble holdt etter initiativ fra sangeren Sarah Bernhardt etter hennes besøk i Stockholm. Dette var starten på en karriere med Lofotbilder ute i Europa.

Det skulle senere bli utstillinger både på Veneziabiennalen, i Roma, Berlin, New York, San Francisco, København, og deltagelse også på flere andre. I Paris skulle hun ha 5 separatutstillinger og ifølge henne selv også flere deltagelser på salongen i Paris. Hennes mann påstår i sin litteratur om henne at hun har solgt 60 malerier i Paris.

Bildene Anna Boberg malte, ble hjemme i Sverige ofte blandet sammen med hennes livsform og det utradisjonelle liv hun levde som kvinne når hun var i Lofoten. Jeg får av fremstillingene mer et inntrykk av en kunstner som både er kunstner, oppdager og turist. Det er først under hennes retrospektive utstilling i Stockholm i 1931 at hun selv mente seg akseptert som kunstner med sine Lofotbilder. Bildene hennes fikk aldri helt lov til å bli akseptert i hennes hjemland Sverige. Altfor mange ytre, kon-

tekstuelle føringer som handlet om politikk, det å være kvinnelig kunstner og å leve i skyggen av sin mann, kan se ut til å ha hatt større betydning enn bildene i den tiden kunstneren levde. Anna Bobergs mann var tidlig på 1900-tallet en kjent arkitekt i Sverige. I sine dagboksnotater fra 1920-tallet filosoferer hun over hvorfor hun ikke gjorde mer ut av sitt talent. Men ser vi på hennes karriere var hun allerede før hun kom til Lofoten en etablert kunstner.

Anna Boberg var født i Stockholm 03.12.1864 og døde 27.01.1935 samme sted. Med bakgrunn som datter av kunstakademiprofessor Scholander, og som gift med en av Sveriges kjente arkitekter ved århundreskiftet, har hun både vokst opp og senere hele tiden levd i et kunstnermiljø. Hun skulle komme til å besøke Lofoten for å male helt frem til det siste året hun levde. Hennes mann Ferdinand Boberg skriver at hennes hovedverk var tolkningen av Lofoten.

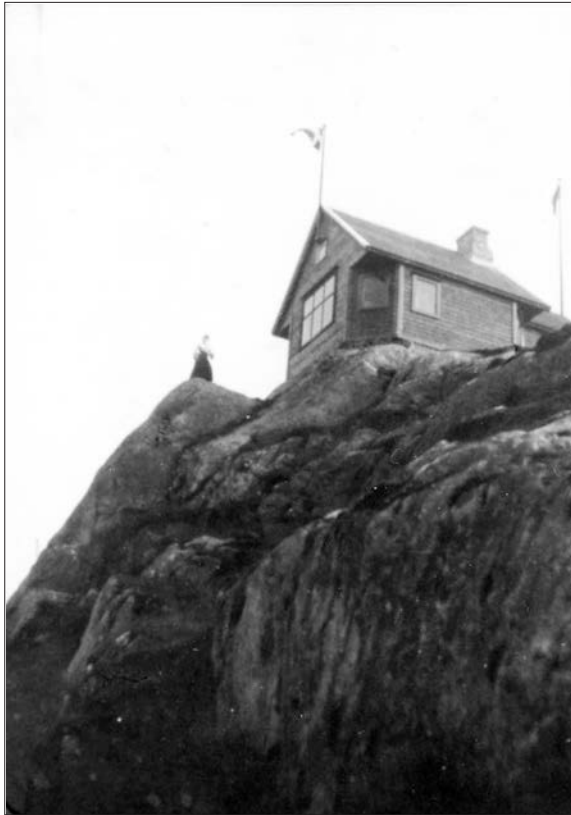
Anna Bobergs liv var preget av reiser. Hun var 135 ganger utenfor Sveriges grenser medregnet alle hennes turer til Lofoten. Hennes tilknytning til Lofoten strekker seg fra 1901 til 1934. I løpet av denne tiden besøkte hun Lofoten 29 ganger, hvorav 10 ganger alene, medregnet den første turen der hun ble igjen etter deres felles opphold. På den siste turen var hun 69 år. Hjemme i Sverige ble ekteparet Boberg en del av kretsen rundt prins Eugen og kronprinsparet, et forhold som startet på 1890-tallet. Anna Boberg fikk etter hvert rollen som en av de nærmeste kvinnene i prins Eugens liv. Blant annet var de sammen med det svenske kronprinsparet i India. Fra denne turen skrev Anna Boberg en reiseskildring.

Anna Bobergs egen bakgrunn som kunstner må kalles autodidakt eller selvlært. Hun vokste opp i et kunstnerhjem der tegning var en del av hverdagen. Hennes far, som var en av professorene ved kunstakademiet, skal ifølge kildene ha vært mot kvinnelige kunstakademistudenter. Det er nevnt i litteraturen at Anna Boberg hadde "nogra veckors studier" ved Académie Julian i

Her er både det svenske og norske flagg til topps. Anna Boberg på trappa. Fra Anna Bobergs album.

Paris i 1888. I en biografisk presentasjon av henne blir det skrevet at hun som ungjente oppdaget at hun kunne male, og lånte sin brors malersaker. I 1925 skrives det så at hun malte akvareller på 1890-tallet, men var mest opptatt av dekorativ kunst. Hun gjorde på 1890-tallet flere store dekorative arbeider i Sverige. Det første er gobelengimitasjoner, malerier på grov vev, som var plassert i matsalen på gamle hotell Rydberg i Stockholm. Disse var avsluttet vinteren 1893. Da denne bygningen ble revet i 1914, ble disse bildene flyttet til Åsta slott. Like etter malte hun i mottakelsesrommet i Enskildabanken i Gamla Stan samme type gobelenglignende imitasjoner. Ifølge damebladet Idun fra 1895 studerte hun så ved akademi Julian, "der man teknar efter lefvande naken modell." Dette gjorde hun i 1893 før hun malte frisen *Den*

Anna Bobergs hytte med henne selv ytterst på kanten.

underbara harpan for svensken Hägg. Av dette kan det tyde på at hun muligens var ved Académie Julian to ganger. Et større verk, frisen ved Saltsjöbaden hotell, ble ferdig i 1895. Deretter malte hun et freskomaleri ute, på muren ved torget i Falun. Hun laget forelegg til kunsthåndverk, designet vaser for Reijmyre glassverk og mønster for Rörstrand porselensfabrik. Det mest kjente verket er *Påfuglvasen* fra 1896. I 1897 stilte hun ut et større maleri som hun kalte *Midtsommer* ved Allmänna konst- och industriutstillingen. Hun fortsatte videre i sin karriere med design av vaser og veggtepper. Hun var sammen med sin mann aktiv innen design av interiør, blant annet til kongerommet på Parisutstillingen i 1900. På nittitallet skrev hun teksten til Stenhammars opera *Tirfing*, en

”fornordisk saga med romantik”, som ble antatt ved operaen i 1898. Utenom teksten laget Anna Boberg også skisser til dekorasjoner og kostymer. Senere ba prins Eugen henne lage kostymene til balletten *Bergakungen* i 1921. Når Anna Boberg så begynte å male sine bilder fra Lofoten i 1901, hadde hun allerede en aktiv kunstnerkarriere bak seg i Sverige.

Anna Boberg skrev selv i sin dagbok fra 1931, at dette ble en ”betydelig kvantitet” av bilder fra Lofoten. Men det finnes også bilder fra Roma, Frankrike, Hellas, Alpene, Sverige og Jerusalem/Palestina. Også dette er oljemalerier som ble malt i løpet av den samme tiden som hun malte fra Lofoten. Men det ble Lofotbildene som kom til å gjøre henne kjent. Der finnes flere høydepunkt knyttet til hennes karriere blant annet at hun som den eneste svenske kvinnelige kunstneren fikk en egen vegg med malerier blant sine samtidige mannlige kunstnere fra Sverige under den Baltiske utstillingen i 1914.

Det er i denne karrieren ofte en sammenblanding av maleriene og hennes malerkarriere med hennes liv og fremstillingen av henne i ulike sammenhenger fra det sosiale til det utradisjonelle i hennes liv. Hun skulle blant annet gjøre en betydelig innsats for å få i gang bevaring av kirker og kirkekunst i Sverige. Gjennom omtaler i artikler og kritikker fra hennes egen tid, kan det allikevel se ut for at det var naturen i sine Lofotmalerier hun ble kjent for som maler.

Anna Bobergs bilder fra Lofoten avspeiler den nordiske stemningstradisjonen hennes kunst stod i. Men også hennes nærhet til sine venner i Konstnärnsforbundet og deres visjonære tanker om hvordan male naturen. I tillegg avspeiler bildene like mye hennes interesse for det nye som skjer formalt innen billedkunsten ved århundreskiftet. Hun er ikke en maler som gjengir et landskap på en mest mulig formalt realistisk måte, lik det ”fotografiske bildet.”

Anna Boberg hadde et personlig forhold til Lofoten. Hun beskriver i sin litteratur Lofoten som en plass å komme hjem til, et sted der hun hørte til. Som oftest blir ordet nevnt i forhold til

hytta på Kjeøya, og hun lengter ofte oppover. I tid var hun til sammen ikke lenge i Lofoten (ca. 3 år). Jeg vil derfor fortsatt betegne henne som en tilreisende. Begrepet hjem henviser som oftest til stedsbundethet knyttet til oppvekst eller familietilhørighet. I dette tilfellet er det ikke noe som minner om dette. Jeg er derfor mer fristet til å sammenligne uttrykket, slik det her er brukt, med det å finne havn. Da er det mer rettet mot det å finne et trygt sted, der man trives og kan slå seg til ro før en drar videre. Igjen tror jeg at hun her i overført betydning finner et hjem for sitt maleriske prosjekt. Maleriene viser hvordan hun fant sin natur, der jeg mener hennes fargebruk og penselstrøk kom til sin rett.

Stockholm Nationalmuseum har i dag den største samlingen av Lofotbilder malt av Anna Boberg, med totalt 80 stk. Disse bildene ble gitt til museet av hennes mann. Mange av disse maleriene er i dag deponert hos ulike offentlige etater, både i inn- og utland. Blant annet er hun representert i den svenske ambassaden i Havanna og i OECD-bygningen i Paris. Begge steder er hun med et maleri fra Lofoten. Hun er for tiden ikke utstilt i Stockholm Nationalmuseum. Foruten samlingen Nationalmuseum i Stockholm har, finnes det i Sverige bilder av henne ved Konstmuseet i Göteborg, i Malmö og på Waldemarsudde. Men om ikke det har skjedd noe det siste halvåret er det ikke mulig å se noen av hennes bilder utstilt i Sverige.

Anna Boberg ble i sin karriere innkjøpt til flere utenlandske museer. Av det en kan se av tilgjengelige kilder, er hun innkjøpt av et nasjonalt museum i Roma og museet i Venezia i 1907. I 1910 ble hun innkjøpt til den franske stat, av Nationalgalleriet i Paris. I Venezia ble hun igjen innkjøpt av den italienske stat i 1912. I 1915 ble hun innkjøpt av museene i Brooklyn og i San Francisco, og i 1924 i Frankrike til museet i Lyon.

I Norge er Anna Boberg representert med tre Lofotbilder. Ett henger i den svenske ambassa-

*Ferdinand Boberg drikker kaffe på trappa på hytta..
Fyret på Kjeøya til høyre.*

den i Oslo, deponert fra Stockholm Nationalmuseum. I privat eie, men offentlig tilgjengelig, finner vi i dag et bilde plassert i Henningsvær i *Galleri Lofotens Hus*. Et bilde finnes ved Nasjonalgalleriet i Oslo. Dette er for tiden deponert i et departement. Så det er i dag få bilder tilgjengelig for offentligheten.

Gjennom tidene har Anna Boberg vært utstilt mange steder i Europa og ifølge kildene også en gang i Bergen. Hun skal ha solgt over 60 bilder i Paris og hun forteller gjennom sine dagbøker at hun var med på flere salonger der. Anna Boberg deltok på Veneziabiennalen, hadde bilder i Berlin og var representert både i San Francisco og New York på begynnelsen av 1915. Hennes produksjon var ikke ubetydelig. Gjennom denne lille artikkelen har jeg prøvd å gi et lite portrett av en maler som selv mente hun i sin tid hadde betydning for tilstrømningen av besøkende til Lofoten. Kunstnerhuset i Svolvær står i dag som et bevis for dette, hundre år etter at hytten hennes ble bygd på Kjeøya.

Litteratur: Andreassen Karen H , ”Lofoten fanget i et blikk”, Anna Bobergs malerier som representasjon av stedet Lofoten. Hovedfagsoppgave i kunsthistorie, Uitø, Vår -2002.

Lofotenstudie, Snöfjäll. Stockholm Nationalmuseum, NM 3450. Malt 1930, olje på papp, 24 x 21 cm. Foto: Åsa Lundén, Nationalmuseum Stockholm.

Den blå båten. Nasjonalgalleriet i Oslo. Malt mellom 1925-1929, olje på lerret, 59,5 x 53,0 cm.

Dette bildet er malt ca. 1915 og tilhører William Hakvaag, Svolvær.

Reine 1912. Privat eie. 40,0 x 60,0 cm. Foto: Trym Ivar Bergsmo.

Notsteng. Frank A. Jenssen, Galleri Lofotens hus. Udatert, olje på lerret, 80,0 x 64,0 cm..

Kyrkogård i fjällen. Stockholm Nationalmuseum, NM 3439. Malt 1920, olje på dukmontert papp, 24 x 33 cm.
Foto: Åsa Lundén, Nationalmuseum Stockholm.

Anna Bobergs utstillinger og steder hvor vi finner bilder av Anna Boberg i offentlig eie i dag

Ettersom bildene i denne oppgaven kun dreier seg om malerier i offentlig eie, og med et unntak bildet som er offentlig tilgjengelig i privat galleri i Nord – Norge, vil bilder i privat eie ikke bli nevnt her.

Om utstillingslisten

Det som er funnet av stoff om deltagelse på utstillinger, er kommet frem ved gjennomgang og lesning av ulike typer kilder. Utstillingslisten er derfor lagt ved som appendiks til oppgaven fordi den kan si noe om hennes virksomhet i den tiden hun malte fra Lofoten. Listen er igjen grunnlaget for det som skrives her.

På bakgrunn av de ulike kildene om Anna Boberg, har jeg til nå funnet at hun har deltatt i 31 utstillinger. Av disse utstillingene har 21 funnet sted utenfor Skandinavias grenser. Gjennom Ferdinand og Anna Bobergs nedtegninger kan en med sikkerhet bekrefte 12 av hennes utstillinger. To andre er angitt gjennom funn på baksiden av et bilde og i presentasjonen av et bilde. En utstilling er bestemt gjennom en kritikk i et kunstdidsskrift fra samme år. Flere utstillinger er derimot angitt i sekundært kildemateriale på en måte som gjør at det bør undersøkes ytterligere.

Åtte av de utstillingene som her er nevnt, var separatutstillinger med Lofotbilder. En av dem var i Bergen i 1908 og en i Stockholm i 1931. De andre er utenfor Skandinavia, henholdsvis fire i Paris, en i Venezia og en i Berlin. Av alle utstillingene som er nevnt i utstillingslisten, vet vi ut fra omtalene at minst 21 utstillinger omfatter Lofotbilder. Vi vet hun også hadde en utstil-

ling med malerier bare fra turene til Italia, Palestina og Hellas. Da ikke alle utstillingene er like godt dokumentert, vil det være mulig at hun kan ha hatt flere utstillinger med både bilder fra Lofoten og sine andre turer. Mest sannsynlig vil det etter min mening være at det fantes flest bilder fra Lofoten og med et tillegg fra andre plasser. Ser vi samlet på dette materialet om utstillingene, finner vi at Anna Boberg har vært presentert med bilder ikke bare i Paris. Regner vi utstillingsstedene opp, finner vi Paris, Venezia, Berlin, Pittsburgh, Roma, San Francisco, New York, Wien, Bergen, København, Malmö og Stockholm.

På grunn av at det i kildematerialet som tilhører utstillingslisten også er sekundærlitteratur, vil det være nødvendig å ta noen forbehold om en ønsker å referere til årstall og sted for de utstillingene Anna Boberg har deltatt på. Anna Boberg nevner selv i sine notater at hun også har deltatt på flere høstsalonger i Paris, men det fremkommer ikke noe årstall eller henvisning til disse utstillingene i mitt nåværende materiale. Noen av utstillingene som er funnet, har ikke sikre nok kilder. Men de kan være et utgangspunkt for videre undersøkelser. Listen er ment å være et første overblikk over hennes utstillingsvirksomhet og spredning av Lofotbilder.

Utstillingsliste

1903, Stockholm 3. mars, Konstföreningens lokal, ”Vintebilder från Lofoten”.

Anna Boberg deltar på denne utstillingen med 12 malerier fra Lofoten. Denne utstillingen finnes omtalt flere steder i Ferdinand Bobergs egne nedtegninger i Handskriftsarkivet, også henvist til i min tekst. Flere kritikker som omhandler denne er omtalt hos Nyström, s. 149.

1903, Berlin, Schultzes kunstsalong, Lofotbilder.

Ifølge kildene omkring denne utstillingen er hun her representert med de samme maleriene som var utstilt i Stockholm i mars. Denne utstillingen er nevnt i kildene i samband med Stockholm-utstillingen hos Nyström.1993, s. 149.

1905, Paris, Salong d' Automne, separatutstilling, Lofotbilder.

Denne utstillingen kom i stand etter initiativ fra Sarah Bernhardt, som igjen tok kontakt med gallerifirmaet Chaine-Simonsen. Hun kommenterer selv i sin bok at hun her solgte et bilde til den franske stat. Ifølge Ferdinand Bobergs nedtegninger i Handskriftsarkivet L 57. 29.2 skjer dette i april. Utstillingen er ellers også dokumentert gjennom hennes egen bok, Boberg,1934, s.151.

1906, Venezia Exposition Citta di Venezia Internationale, (Venezia biennalen).

Denne deltagelsen har jeg kun funnet i en utstillingsliste laget for utstillingen Voyage Pittoresque fra 1992. Den er bare oppgitt med årstall og navn på sted.

1906, Paris, Salong Chain de Limosin, separatutstilling, Lofotbilder.

Ifølge Ferdinand Bobergs nedtegninger i Handskriftsarkivet L 57. 29,2 skjer dette i november.

1924. Fiskearbeid med Boberghytta kneisende i bakgrunnen. Fra Lofotbilder 2 av Svein Smaaskjær.

I samme dokument skriver han om forberedelsene i punkt, 44.

1907, Venezia, Exposition Citta di Venezia Internationale, (Venezia biennalen) Lofotbilder.

Denne utstillingen er også kommentert av Ferdinand Boberg i Handskriftsarkivet L 57. 29.2. Her skriver han at Lofotbildene var godt mottatt. Hun selger her, ifølge Ferdinand Boberg, bilder til museet i Venezia og til det han skriver er Nationalgalleriet i Roma. Hvilket spesifikke museum eller galleri disse er nevner han ikke. Dette blir også nevnt i en artikkel i damebladet Dagny fra 1909.

1907, Brussel, „Expo Bruxelle“, Lofotbilder.

I artikkelen om Anna Boberg i damebladet Dagny fra 1909 nevnes det at noen av hennes bilder fra Venezia Biennalen blir sendt videre til Brussel.

1908, Bergen, Utstilling av Lofotbilder.

Denne utstillingen besøker ekteparet Boberg på sin vei til Lofoten. Det nevnes ikke hvem som arrangerer utstillingen, men Ferdinand Boberg kommenterer at utstillingen passerte temmelig

ubemerket og at det var dårlig salg. K. B., Stockholm, Handskriftsarkivet L 57. 29.2. punkt 49.

1909, Venezia, Expositio Citta di Venezia Internazionale, (Venezia biennalen).

Denne utstillingen er nok en av de utstillingene som er funnet med årstall og navn i utstillingslisten til Voyage Pittoresque fra 1992. Men der finnes også kommentarer i bladet Idun fra 1924:24 i artikkelen om Anna Boberg der kommentarer kan tyde på at hun deltok her.

1909, Stockholm, Konsthåndverkutstillingen

Anna Boberg utførte her tegningen til en stor gobeleng, med tittelen Begravningen i Leksand. Dette ifølge Svenskt Biografiskt lexikon fra 1925.

1910 Berlin, utstilling av Lofotbilder.

Denne er en utstilling nevnt i boka Bobergiana av Nihlén på s.110, og ellers i utstillingslisten til Voyage Pittoresque fra 1992.

1910, Paris, Durand – Ruel separatutstilling av Lofotbilder.

Denne utstillingen er dokumentert av Ferdinand Boberg i K.B. Stockholm, Handskriftsarkivet L 57. 29:2 punkt 62 og 64. Den foregår i april, og hun blir ifølge notatene også her innkjøpt til den franske staten.

1911, Roma, utstilling.

Denne utstillingen er nevnt tre plasser i litteraturen den eldste dokumentasjonen er i Svenskt Biografiskt lexikon fra 1925, dernest i Svenskt Konsthåndverksleksikon fra 1952 og til sist i utstillingslisten for Voyage pittoresque 1992.

1912, Stockholm, Svenske Konstnärernas förenings 20. årsutställning. Lofotbilder.

Lofotbilder av Anna Boberg kommentert av J. Roosval, i en artikkel i Konst och Konstnärer, nr 5, i 1912, s. 54f. I denne artikkelen er det også gitt bildeeksempler.

1912, Venezia, separatutstilling Lofotbilder.

Denne er dokumentert ved at Anna Boberg selv på et kort til sin søster fra Venezia kommenterer at den italienske stat kjøpte bildet Nattlys i Fjällen, forklart som den store blåe tavlen. Kort datert Venezia 06.05.1912. Handskriftsarkivet L 57 5.

1913, Wien utstilling.

Denne er en utstilling først nevnt i Svenskt Konsthåndverksleksikon i 1952, og i utstillingslisten til Voyage Pittoresque fra 1992. Her finnes ikke dokumentasjon om hvilke type bilder som er utstilt.

1913, New York, utstilling.

Denne utstillingen blir nevnt i Svenskt Biografiskt lexikon, der stoffet om Anna Boberg er skrevet av G. Thomæus og er utgitt i 1925.

1914, Malmö, Den Baltiske utstillingen, Lofotbilder.

Denne utstillingen blir gitt stor oppmerksomhet av Marianne Nyström i boka Bobergs på s 192. Anna Boberg stiller her ut 15 bilder fra Lofoten, og får utstillingsplass sammen med menn som Carl Larsson, Zorn, Liljefors, prins Eugen og Ferdinand Boberg. Samtidige svenske kvinnelige malere er plassert i to mindre saler, og de fleste deltok med få malerier. Av de nevnte er Hilma af Klint, Alice Nordin, Ruth Milles, Ingeborg Wettergren, Maja Sjøstrøm og kronprinsesse Margarete med 10 bilder.

1915, San Francisco, internasjonal utstilling. (Verdensutstillingen)

Denne utstillingen er første gang nevnt i bladet Idun 1924:49, der signaturen U., V., E., skriver at et bilde av Anna Boberg ble kjøpt inn av ”museumet i Brooklyn”, men det er ikke nærmere spesifisert hvilket museum. Ifølge Hans Wollmer Künstlerlexikon, fra 1953 er hun også innkjøpt til San Francisco dette året.

1916, København utstilling.

Denne utstillingen er kun nevnt i Svenskt Biografiskt lexikon fra 1925.

1920, Venezia, Exposition Citta di Venezia Internationale, (Venezia biennalen).

Utstillingen nevnt som Venezia 1920 i Svenskt biografiskt lexikon fra 1925.

1922, Venezia, Exposition Citta di Venezia Internationale, (Venezia biennalen).

Bak på maleriet Notsteng i mitt materiale finnes pålimt lapp fra denne utstillingen i 1922, i tillegg er også dette årstallet oppgitt i Svenskt Biografiskt lexikon fra 1925.

1923, Stockholm, Liljevalchs konsthall, samlingsutstilling.

Ifølge utstillingskatalogen fra 1923 stiller hun her ut 70 bilder fra Italia, Hellas og Palestina. På samme utstilling stiller Richard Lindström ifølge katalogoversikten ut Lofotbilder.

Denne utstillingen er også kommentert i brev fra Prins Eugen til ekteparet datert 4. nov. 1923. ifølge Zachau, 1991, s. 108.

1924, Paris, Salon du Automne.

Anna Boberg deltar på denne utstillingen med 6 malerier. Utstillingen er dokumentert hos Ferdinand Boberg i handskriftsarkivet L 57. 29.2 under punkt 107. Dessuten finner vi denne dokumentert i Bladet Idun 1924:49, der det fortelles at hun igjen er innkjøpt til den franske stat ved museet i Lyon.

1927, Paris, Galerie Charpentier separatutstilling.

Denne er en utstilling med 125 Lofotbilder som hun selv omtaler i sin dagbok nr 2. henholdsvis på sidene nummerert av henne selv til 72ff, 81ff og 92ff. I K.B., Stockholm, Handskriftsarkivet L 57 24.

1928, Stockholm, Fritze, salgsutstilling.

Anna Boberg nevner at hun selger fem bilder hos Fritze i Stockholm før jul dette året, i et brev til Dagmar Henriette Möller f. Bosse, datert 25.05.1929. Handskriftsarkivet L 57 4: 1-2.

1929, Paris, Den Svenske Parisutstillingen,

Anna Boberg er her representert med to bilder tatt ut av prins Eugen. Hun skriver om dette i sin egen dagbok nr 6, på datoen 20.04. 1929. Handskriftsarkivet L 57 24.

1929, Pittsburgh, Internationale utstilling.

Ifølge Nasjonalgalleriet i Oslo sin Katalog over utenlandsk malerkunst, fra 1973 var bildet Den blå båten, deltagende på denne utstillingen.

1931, Stockholm, Konstakademiet separatutstilling Lofotbilder,

Ifølge katalogen fra 1931 hadde Anna Boberg her med 157 malerier og 93 skisser, alle fra Lofoten. Utstillingen ble regnet som retrospektiv. Utstillingen kom i stand etter initiativ fra prins Eugen.

*Etter hennes død***1937, Paris, Musée de jeu Paume, Europeiske kunstnerinner.**

Denne var en utstilling laget over kvinnelige skulptører, malere og dekorative kunstnere. Verkene representerte både dalevende og avdøde kunstnere fra ulike land. Anna Boberg er nevnt med bildet Den hemmelighetsfulle viken. Referansen til denne er hentet i Konstrevyen 1927. s. 67. skrevet under navnet Thèodor.

1992, Stockholm, Kungl. akademien För de fria konsterna, Voyage pittoresque, 1881-1941.

Denne var en retrospektiv utstilling med ekteparet Anna og Ferdinand Boberg. Anna Boberg ble her presentert med 12 malerier, Utstillingskatalog for utstillingen fra 1992.